

Katowice, 04 września 2024 r.
Znak sprawy: OE-WS.7030.1.2024
Znak pisma: OE-WS.ZD-000014/24
Interpelacja: INT.7.0003-0027

Pan Stanisław Gmitruk
Radny, Wiceprzewodniczący
Sejmiku Województwa Śląskiego

Sprawa: stan skażenia środowiska naturalnego w województwie śląskim

Szanowny Panie Radny,

Odpowiadając na Pańską interpelację nr INT.7.0003-0027 z dnia 28 sierpnia 2024 r. w sprawie stanu skażenia środowiska naturalnego w województwie śląskim uprzejmie przekazuję poniższą informację.

1. Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego nie posiada informacji o stwierdzonych, nielegalnych składowiskach odpadów niebezpiecznych. Niemniej jednak Departament Ochrony Środowiska, Ekologii i Opłat Środowiskowych (OE) wystąpi do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach z prośbą o przekazanie listy stwierdzonych nielegalnych miejsc deponowania odpadów. Bezzwłocznie po uzyskaniu tej informacji zostanie ona przekazana Panu Radnemu.
2. Z uwagi na zapisy ustawy z dnia 20 lipca 2017 roku — Prawo wodne Urząd Marszałkowski nie posiada informacji o stwierdzonych nielegalnych zrzutach ścieków. Departament OE wystąpi do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska oraz Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie z prośbą o przekazanie listy stwierdzonych nielegalnych miejsc zrzutów ścieków, a uzyskana informacja zostanie bezzwłocznie przekazana Panu Radnemu.
3. Samorząd Województwa Śląskiego podjął następujące działania:
 - Podczas obrad Konwentu Przewodniczących Sejmików, organizowanych 28 lutego 2024 roku przez Województwo Śląskie poruszono problemy tzw. „bomb ekologicznych”, czyli procederu nielegalnego składowania lub porzucania odpadów szczególnie niebezpiecznych. W przyjętej uchwale, która została przekazana do organów statutowych Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej, zawarto postulaty przyspieszenia prac legislacyjnych w celu stworzenia skutecznych rozwiązań finansowych, uproszczenia procedur likwidacji składowisk, jak również budowy instalacji, które spełniałyby rygorystyczne normy w zakresie unieszkodliwiania tego typu odpadów. Nadmieniam, że pracownicy Urzędu Marszałkowskiego brali udział w opracowaniu projektu tego stanowiska.

- Marszałek Województwa Śląskiego przygotował stanowisko na Konwent Marszałków w sprawie wprowadzenia rozwiązań ułatwiających likwidację nielegalnie składowanych odpadów niebezpiecznych oraz ograniczających zjawisko porzucania i nielegalnego składowania odpadów, które zostało przyjęte 12 czerwca 2024 roku, a następnie przekazane do właściwych ministerstw, a następnie do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.
- Urząd Marszałkowski realizuje obecnie zadanie polegające na prawidłowym i bezpiecznym dla środowiska usunięciu i zagospodarowaniu odpadów stałych i ciekłych porzuconych na działce zlokalizowanej w Katowicach o powierzchni 0,6118 ha, stanowiącej własność Skarbu Państwa w użytkowaniu wieczystym przez spółkę Eko-Szop Sp. z o.o., która przez wiele lat eksploatowała instalacje IPPC mające służyć do odzysku i unieszkodliwiania odpadów. W efekcie spółka doprowadziła do nagromadzenia odpadów, w tym odpadów niebezpiecznych, w wyniku ich nielegalnego magazynowania. Marszałek Województwa Śląskiego, działając w ramach wykonania zastępczego, jest zobowiązany do ich usunięcia.
- W związku z podpisanym w 2023 roku Memorandum o Porozumieniu pomiędzy pięcioma nadodrzańskimi Województwami podejmującymi wspólne działania ukierunkowane na ochronę i odbudowę ekosystemu rzeki Odry, a uczelniami prowadzącymi badania naukowe dotyczące aktualnego stanu środowiska wodnego na rzece Odrze, Urząd Marszałkowski podpisał umowę dotacji z Uniwersytetem Śląskim. Jednym z celów tej umowy jest opracowanie rekomendacji zarządczych zmierzających do poprawy jakości wód Odry i Kanału Gliwickiego w granicach województwa śląskiego.

4. W roku 2024 ze środków budżetu Województwa Śląskiego zostanie wydatkowane 3 036 000,00 zł, jako część kwoty przeznaczonej na likwidację, wspomnianego wcześniej, składowiska odpadów stałych i ciekłych na terenie miasta Katowic. Koszt tego zadania wyniesie 9 795 060 złotych, jednak z uwagi na fakt, że zadanie to jest realizowane jako zlecone z zakresu administracji rządowej, Marszałek Województwa Śląskiego podjął kroki w celu uzyskania refundacji środków przez Wojewodę Śląskiego.

Ze środków unijnych, w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla śląskiego na lata 2021-2027 (FESL) zostało zaprogramowane wsparcie na realizację projektów, których przedmiotem może być m.in. likwidacja lub unieszkodliwienie odpadów lub zagospodarowanie terenów przemysłowych. Wsparcie jest planowane w kilku Działaniach FESL i odnosi się do pewnego typu projektów w ramach poniżej wskazanych Działań. Wskazuję obszary, którymi może zainteresować się potencjalny wnioskodawca, ale musi wziąć pod uwagę warunki, które determinują możliwość aplikowania o środki na taki cel wskazane w SZOP

(https://funduszeue.slaskie.pl/repo/?unit=0&category=7&data_od=2024-09-03&page=1) oraz terminy dla planowanych naborów projektów, które wynikają z Harmonogramu naboru projektów (https://funduszeue.slaskie.pl/dokument/harmonogram_naborow_2023_v2/aktualny).

Harmonogram dla tych projektów wskazuje dłuższy niż tylko 2024 rok horyzont czasowy, przewidziany na nabory projektów. Po zakończeniu naborów projekty muszą przejść proces oceny i dopiero po tym czasie można wskazać, kiedy i które wnioski otrzymają dofinansowanie. Dlatego poniżej wskazuję ogólnie obszary, w których dane wsparcie zostało zaplanowane w FESL i w jakiej wysokości, a nie odnoszę się tylko do roku 2024.

Działanie FESL.02.12 Gospodarka odpadami komunalnymi

Cała alokacja dla Działania to 21 000 000,00 euro.

Działanie przewiduje jeden z typów projektu - Budowa/rozwój/modernizacja zakładów odzysku i unieszkodliwiania odpadów. Wspierane wyłącznie inwestycje o wartości kosztów kwalifikowalnych nie większych niż 12 mln złotych.

Warunkiem wsparcia projektu jest spełnienie wymogów dyrektywy związanych z gospodarką odpadami oraz zgodność z Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami, przy czym nie przewiduje się wsparcia dla termicznego przetwarzania odpadów oraz produkcji paliw z odpadów (tzw. RDF, *refuse derived fuel*).

Dotacji udziela Zarząd Województwa dla podmiotów typu: Administracja publiczna, Partnerstwa, Przedsiębiorstwa, Służby publiczne.

Działanie FESL.10.01 Wykorzystanie terenów zdegradowanych w celu rozwoju regionu poprzez inwestycje przedsiębiorstw

Cała alokacja dla Działania to 38 144 028,00 euro.

Celem Działania jest rewaloryzacja obszarów przemysłowych i rekultywacja skażonych gruntów. Wsparciem objęte zostaną inwestycje polegające na zagospodarowaniu terenów i obiektów na terenach poprzemysłowych, zdewastowanych i zdegradowanych na cele gospodarcze, środowiskowe, społeczne, edukacyjne.

Jednym z typów terenów poprzemysłowych są tereny nieurbanizowane, wymagające łagodzenia negatywnych skutków oddziałującej na nie w przeszłości bądź obecnie działalności przemysłowej. Będą to w szczególności zlikwidowane szyby, hałdy/składowiska, nieczynne osadniki, bocznicie kolejowe, wyrobiska, tereny niestabilne z uwagi na wcześniejsze wydobycie bądź składowanie odpadów np. górniczych, tereny o zanieczyszczonym gruncie.

Wsparcie skierowane będzie na działania związane z zagospodarowaniem terenów poprzemysłowych, w tym w szczególności pogórnich, obiektów przemysłowych, zdewastowanych, zdegradowanych, jak również ich adaptacja.

Dotacji udziela Śląskie Centrum Przedsiębiorczości dla MSP i dużych przedsiębiorstw.

Działanie FESL.10.03 Wsparcie MŚP na rzecz transformacji

Cała alokacja dla Działania to 425 500 000,00 euro.

Działanie przewiduje jeden z typów projektów jako Przemysł czasu wolnego w MŚP. Wsparcie zostanie skierowane do przedsiębiorstw z sektora MŚP. Projekty będą przyczyniać się do transformacji województwa śląskiego poprzez realizację inwestycji produkcyjnych w obszarze zaliczanym do przemysłu czasu wolnego, w tym turystyki postindustrialnej. Wsparciem objęte zostaną inwestycje produkcyjne polegające na zagospodarowaniu terenów i obiektów na terenach poprzemysłowych, zdewastowanych i zdegradowanych.

Dotacji udziela Śląskie Centrum Przedsiębiorczości dla MSP.

Otrzymują: Adresat,
 kopia aa